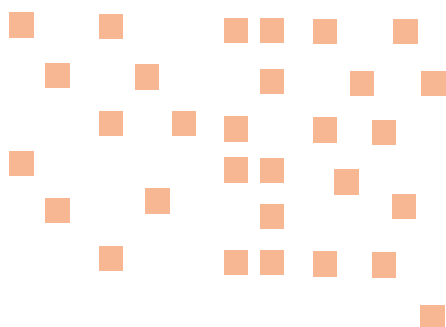

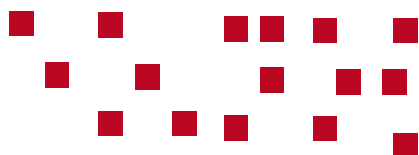
IRAK

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej w Iraku**

**DPU-WIKP-424/481/2026
18.08.2026**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Iraku.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

LUDNOŚĆ

Populacja Iraku wynosi 48,1 mln osób (dane z 2026 r.).^[1]

SKŁAD ETNICZNY

Arabowie stanowią 75-80% populacji Iraku, a **Kurdowie** kolejne 15–20%. Mniejszości etniczne obejmują także **Turkmenów**, **Szabaków**, **Chaldejczyków**, **Asyryjczyków**, **Ormian**, **czarnoskórych Irakijczyków** oraz **Romów**. Niektórzy Jezydzi (co do zasady grupa religijna – przyp. WIKP) uważają się za osobną grupę etniczną, podczas gdy inni identyfikują się jako Kurdowie.^[2]

SKŁAD RELIGIJNY

Według statystyk rządowych z 2010 r. – najnowszych dostępnych – **97% populacji Iraku stanowią muzułmanie**. Szyici, w przeważającej mierze Arabowie, ale także Turkmeni, Kurdowie Faili i inni, stanowią 55-60% muzułmańskiej populacji. Sunnici stanowią około 40% populacji muzułmańskiej, z czego Arabowie stanowią 24%, Kurdowie 15%, a Turkmeni pozostały 1%.^[3]

Według liderów chrześcijańskich, a także raportów organizacji pozarządowych oraz mediów, w Iraku aktualnie mieszka mniej niż 150 000 **chrześcijan**. **Jezydzi** skupieni w prowincji Niniwa oraz irackim **Regionie Kurdystanu** (dalej w tekście określanym także, jako **Kurdystan**) stanowią grupę 400 000-500 000 osób. **Szabakowie** liczą od 350 000 do 400 000 osób, z czego trzy czwarte stanowią szyici. Według aktywistów **Kaka'i (Jarsanici)**, ich wspólnota religijna liczy około 110 000-120 000 członków. Szacunki dotyczące liczebności społeczności **sabejsko-mandejskiej** są różne, jednak według jej liderów w kraju pozostaje 10 000-15 000 jej członków. Dane dotyczące wiary **bahaickiej** wskazują, że w Iraku mieszka aktualnie mniej niż 2 000 wyznawców tej religii. W federalnym Iraku pozostała zaledwie znikoma liczba **wyznawców judaizmu**, jednocześnie w Kurdystanie przebywa prawdopodobnie 100-250 osób pochodzenia żydowskiego. Według KRG MERA, w Kurdystanie żyje około 80 000 do 100 000 wyznawców **zoroastrianizmu**, podczas gdy zdaniem lidera religijnego zoroastrian w całym kraju jest ich około 50 000.^[4]

¹ Wordometer, Iraq population, 2026, <https://www.worldometers.info/world-population/iraq-population/>

² Minority Rights Group, Iraq, <https://minorityrights.org/country/iraq/>

³ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Iraq, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/iraq/>

⁴ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Iraq, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/iraq/>

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Bezpośrednio przed uzyskaniem niepodległości, Irak był brytyjskim protektoratem. W 1932 r. uzyskał niepodległość, a w 1958 r. został ogłoszony republiką. W latach 1968-2003 Irak znajdował się pod rządami zdominowanej przez sunnitów partii Baas (Ba'ath, pol. Odrodzenie), której przewodził Saddam Hussajn. Został on obalony w 2003 r. wskutek interwencji koalicji wojskowej z USA na czele. Nową konstytucję Iraku uchwalono w 2005 r. Obecnie Republika Iraku jest federalną demokracją parlamentarną.^[5]

Konstytucja z 2005 r. zatwierdziła autonomiczny status **Regionu Kurdystanu**. Kurdystan posiada własne instytucje władzy, administrację, wojsko (armię Peszmergów) oraz siły bezpieczeństwa. Cieszy się szeroką swobodą decyzyjną w sprawach wewnętrznych. Zdarza się, że podejmuje decyzje, które są kontestowane przez irackie władze centralne.^{[6][7]}

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Aktualnie Irak podzielony jest na 19 guberni (arab. muhafazah / l.poj. muhafazat; kurd. parezgakan, l.poj. parezga)^[8]:

- 15 leżących na terenie Iraku właściwego: Anbar (Al-Anbar), Basra, Musanna (Muthanna), Kadisiyya (Al-Qadisiyyah), Nadżaf (Najaf), Babilon (Babil), Bagdad (Baghdad), Zi Kar (Dhi Qar), Dijala (Diyala), Karbala, Kirkuk, Majsan (Maysan), Niniwa (Ninawa), Salah ad-Din (Salah al-Din), Wasit;
- 4 stanowiące terytorium Kurdystanu: Irbil (Erbil; kurd. Hewler); Sulajmanija (Sulaymaniyah; kurd. Slemani); Dahuk (Duhok; kurd. Dihok), Halabdża (Halabja-ustanowiona 19. prowincją w kwietniu 2025 r.^[9]).^[10]

⁵ DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Country Information Report - Iraq, 16.01.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2036511/country-information-report-iraq.pdf>

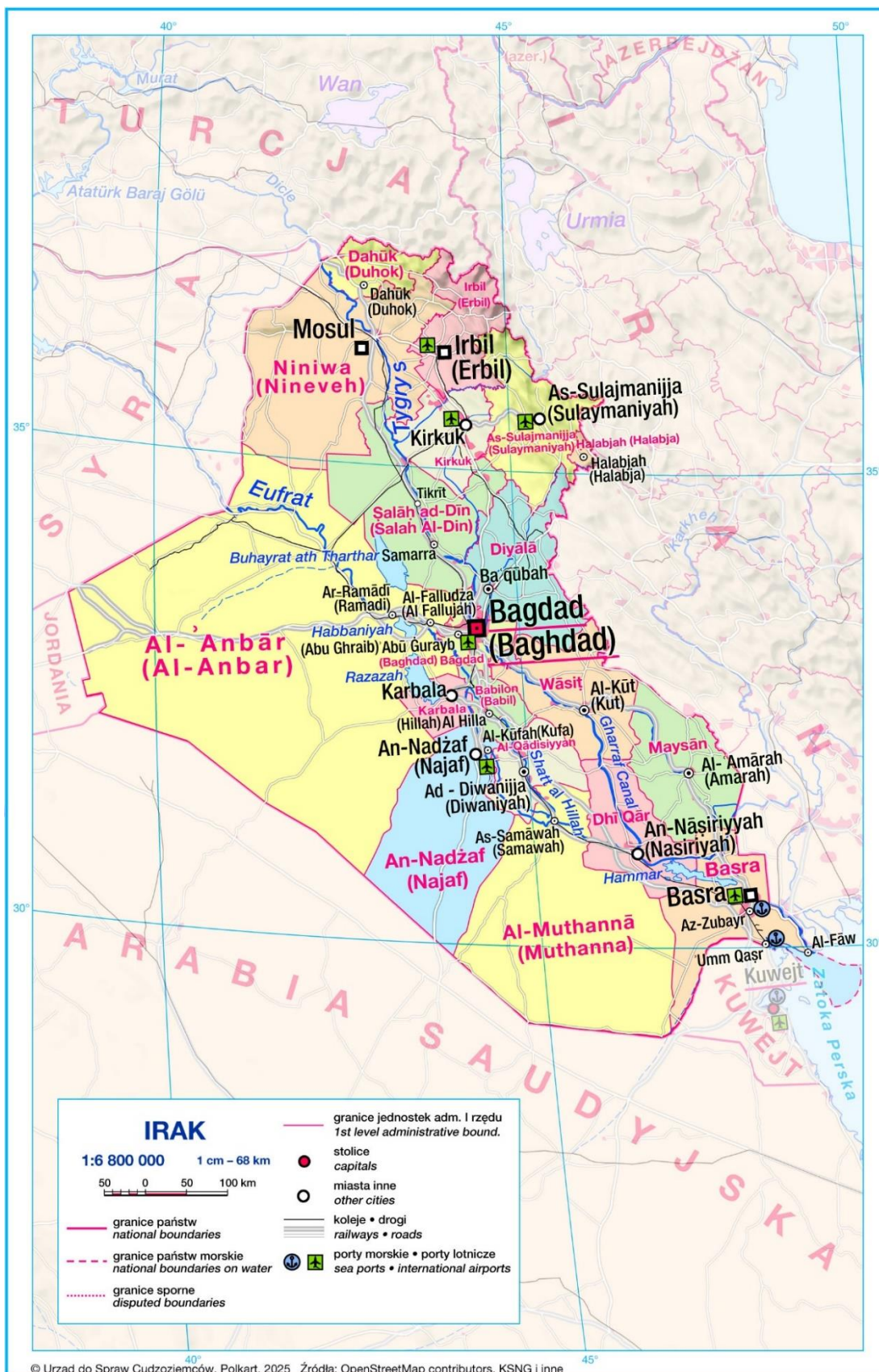
⁶ Carnegie Endowment for International Peace, Kurdistan's Politicized Society Confronts a Sultanistic System, 18.08.2015, <http://carnegieendowment.org/2015/08/17/kurdistan-s-politicized-society-confronts-sultanistic-system-pub-61026>

⁷ BBC News, Iraqi Kurdistan profile, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-28147263>

⁸ Wikipedia, Governorates of Iraq, https://en.wikipedia.org/wiki/Governorates_of_Iraq

⁹ The New Arab, Iraqi parliament passes historic bill to make Halabja Iraq's 19th province, 16.04.2025, <https://www.newarab.com/news/iraqi-parliament-votes-make-halabja-iraqs-19th-province>

¹⁰ Wikipedia, Governorates of Iraq, https://en.wikipedia.org/wiki/Governorates_of_Iraq

Mapa. Podział administracyjny Iraku.

GŁOWA PAŃSTWA

Irak. W Iraku wyboru prezydenta dokonuje organ ustawodawczy większością dwóch trzecich głosów. Sprawuje on urząd przez 4 lata, z możliwością jednokrotnej reelekcji. Jeśli kadencja parlamentu wygaśnie, kadencja prezydenta jest przedłużana na kolejną sesję legislacyjną jedynie do momentu wyboru nowego prezydenta w ciągu 30 dni od pierwszego posiedzenia parlamentu.^[11]

Prezydent Iraku posiada władzę dość ograniczoną, w dużej mierze ceremonialną: podpisuje ustawy uchwalone przez Radę Reprezentantów, ogłasza dekrety wykonawcze. Posiada także prawo do ułaskawiania na wniosek premiera, ratyfikowania traktatów po ich zatwierdzeniu przez parlament, ratyfikowania ustaw, zwoływania parlamentu, nadawania odznaczeń, przyjmowania ambasadorów, pełnienia ceremonialnej roli Naczelnego Dowódcy oraz wydawania dekretów prezydenckich, w tym zatwierdzania wyroków śmierci. Ponadto formalnie nominuje premiera wybranego przez największy blok parlamentarny. Rzeczywista władza wykonawcza spoczywa w rękach premiera.^{[12][13]}

Zgodnie z nieoficjalną zasadą **muhasasa ta'ifia** (dot. kwot wyznaniowych) przyjętą w 2005 r., stanowisko prezydenta jest zarezerwowane dla Kurda, urząd premiera dla szyickiego Araba, a stanowisko przewodniczącego parlamentu dla sunnickiego Araba.^[14]

Aktualny prezydent Iraku – **Nizar Mohammed Saeed Amidi** (ur. 8 lutego 1968) jest dziesiątym prezydentem Iraku, urzędującym od 12 kwietnia 2026 r., oraz czwartym z rządu kurdyjskim prezydentem w ramach irackiego porządku politycznego po 2003 r.^[15]

Region Kurdystanu. Aktualnym prezydentem Regionu Kurdystanu jest – wybrany w głosowaniu parlamentu w dniu 28 maja 2019 r. – **Neczirwan Idris Barzani**. 12 czerwca 2019 r. odbyło się zaprzysiężenie i oficjalna inauguracja jego kadencji.^{[16][17]}

Barzani został wybrany w drodze głosowania parlamentarnego (przez posłów regionalnego parlamentu), a nie w wyborach powszechnych z udziałem wszystkich obywateli.^[18] Od tamtej pory nowe wybory prezydenckie nie odbyły się. Pełni on funkcję prezydenta Regionu Kurdystanu do chwili obecnej.^[19]

¹¹ Constitutionnet, Iraq, <https://constitutionnet.org/country/iraq>

¹² Planet Rulers, Nizar Amidi, President of Iraq (since April 12, 2026), 12.04.2026, <https://planetrulers.com/iraq-president/>

¹³ Constitutionnet, Iraq, <https://constitutionnet.org/country/iraq>

¹⁴ Planet Rulers, Nizar Amidi, President of Iraq (since April 12, 2026), 12.04.2026, <https://planetrulers.com/iraq-president/>

¹⁵ Planet Rulers, Nizar Amidi, President of Iraq (since April 12, 2026), 12.04.2026, <https://planetrulers.com/iraq-president/>

¹⁶ Reuters, KDP nominates Nechirvan and Masrour Barzani for Iraqi Kurdistan's top posts, 03.12.2018, <https://www.reuters.com/article/us-iraq-kurds/kdp-nominates-nechirvan-and-masrour-barzani-for-iraqi-kurdistan-top-posts-idUSKBN1020VY>

¹⁷ Kurdistan Region Presidency, <https://presidency.gov.krd/en/about#biography>

¹⁸ Al Jazeera, Iraq parliament elects Kurdish politician Nizar Amedi as president, 11.04.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/4/11/iraq-parliament-elects-kurdish-politician-nizar-amedi-as-president>

¹⁹ Kurdistan Region Presidency, <https://presidency.gov.krd/en/about#biography>

RZĄD I PREMIER

Irak. Premier i ministrowie są nominowani przez prezydenta, a następnie zatwierdzani przez parlament większością głosów. Premier skupia w swoich rękach większość władzy wykonawczej – kieruje ogólną polityką państwa, pełni funkcję Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych oraz nadzoruje pracę ministrów. Rada Ministrów odpowiada natomiast za kształtowanie i wdrażanie polityki państwa, nadzorowanie funkcjonowania administracji rządowej i jej agencji, a także przygotowywanie projektów ustaw, budżetu państwa i planów rozwoju. Ponadto rekomenduje parlamentowi kandydatury na niektóre stanowiska państwowe oraz prowadzi negocjacje dotyczące umów międzynarodowych.^[20]

Aktualnym premierem Iraku jest **Ali Al-Zaidi**, który oficjalnie pełni tę funkcję od 14 maja 2026 r. Jest on pierwszym premierem Iraku, który nie jest politykiem.^[21] Al-Zaidi nie ma żadnego doświadczenia w polityce ani w administracji państwowej. Urodzony w stolicy, Bagdadzie, w prominentnej rodzinie pochodzącej z południowej prowincji Zi Kar, karierę zbudował w sektorze prywatnym i akademickim.^[22]

Wybór Al-Zaidiego nastąpił po miesiącach gorączkowych poszukiwań kandydata kompromisowego, akceptowalnego zarówno dla lokalnych frakcji, jak i mocarstw zagranicznych.^[23]

Region Kurdystanu. W chwili obecnej premierem Kurdystanu jest **Masrur Barzani**^[24] (kuzyn Neczirwana Barzaniego oraz najstarszy syn Masuda Barzaniego – przywódcy **Demokratycznej Partii Kurdystanu (KDP)** i byłego prezydenta Kurdystanu irackiego). Ww. piastuje tę funkcję od dnia 10 lipca 2019 r.^{[25][26]}

PARLAMENT I WYBORY PARLAMENTARNE

Irak. Parlament Iraku jest jednoizbowy i składa się wyłącznie z **Rady Reprezentantów**. Liczba jej członków jest uzależniona od liczby ludności tego kraju, przy czym jeden przedstawiciel przypada na każde 100 000 Irakijczyków. Obecnie na czteroletnią kadencję wybieranych jest 325 członków parlamentu, z czego 8 miejsc jest zarezerwowanych dla kobiet i mniejszości.^[27]

Parlament, poza kompetencjami ustawodawczymi, sprawuje również funkcję kontrolną wobec innych władz. Monitoruje działalność rządu m.in. poprzez kierowanie interpelacji do premiera i ministrów. Rada Reprezentantów może uchwalić wotum nieufności wobec każdego ministra oraz – na wniosek prezydenta – wobec premiera, co skutkuje odwołaniem ze stanowiska. Parlament może również odwołać prezydenta po jego skazaniu przez Federalny Sąd Najwyższy za złożenie fałszywej przysięgi, naruszenie konstytucji lub zdradę. Do pozostałych uprawnień parlamentu

²⁰ Constitutionnet, Iraq, <https://constitutionnet.org/country/iraq>

²¹ Atlantic Council, Iraq's new prime minister must sell Iraq to a skeptical Washington, 11.07.2026, <https://www.atlanticcouncil.org/dispatches/iraqs-new-prime-minister-must-sell-iraq-to-a-skeptical-washington/>

²² Al Jazeera, Who is Ali al-Zaidi, the businessman named as Iraq's PM-designate?, 28.04.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/4/28/who-is-ali-al-zaidi-the-businessman-named-as-iraqs-pm-designate>

²³ Al Jazeera, Who is Ali al-Zaidi, the businessman named as Iraq's PM-designate?, 28.04.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/4/28/who-is-ali-al-zaidi-the-businessman-named-as-iraqs-pm-designate>

²⁴ Kurdistan Regional Government, Prime Minister, Masrur Barzani, <https://gov.krd/english/government/the-prime-minister/>

²⁵ BBC Monitoring, Explainer: Cousins nominated to be new rulers of Iraqi Kurdistan, 04.12.2018, <https://monitoring.bbc.co.uk/product/c200gro0>

²⁶ Kurdistan Regional Government, Prime Minister, Masrur Barzani, <https://gov.krd/english/government/the-prime-minister/>

²⁷ Constitutionnet, Iraq, <https://constitutionnet.org/country/iraq>

należy zatwierdzanie nominacji na stanowiska sędziowskie, ambasadorskie i inne wysokie stanowiska państwowe, a także awansów oficerskich w irackich siłach zbrojnych. Ponadto parlament wyraża zgodę na ogłoszenie stanu wojny lub stanu wyjątkowego większością dwóch trzecich głosów, na wspólny wniosek prezydenta i premiera.^[28]

Ostatnie wybory parlamentarne w Iraku odbyły się w dniu 11 listopada 2025 r. Wygrała je kierowana przez ówczesnego premiera Mohammeda Szija al-Sudaniego, **Koalicja Odbudowy i Rozwoju**, która zdobyła 46 mandatów w parlamencie. **Partia Takaddum**, ciesząca się poparciem głównie sunnickiego zachodu kraju i ludności mieszkającej na północy Iraku, zdobyła 27 mandatów. **Blok Państwa Prawa** byłego premiera Nuriego al-Malikiego zdobył 29 mandatów, a **Demokratyczna Partia Kurdystanu (KDP)** zapewniła sobie 26 mandatów. Frekwencja wyborcza wyniosła 56,11%.^{[29][30]}

Region Kurdystanu. Kurdyjski region autonomiczny ma własny jednoizbowy parlament, którego 111 posłów wybieranych jest na 4-letnią kadencję. Prawo autonomii rezerwuje po 5 miejsc w parlamencie dla przedstawicieli mniejszości chrześcijańskiej oraz turkmeńskiej.^[31]

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się w dniu 20 października 2024 r. Pierwsze miejsce zajęła w nich rządząca **Demokratyczna Partia Kurdystanu (KDP)**, zdobywając 39 miejsc. **Patriotyczna Unia Kurdystanu (PUK)** zajęła drugie z 23 mandatami, tymczasem partia **Nowe Pokolenie** zajęła trzecie miejsce z 15 mandatami. Frekwencja wyborcza wyniosła 72%.^{[32][33]}

SYSTEM PRAWNY

System prawny Iraku to model hybrydowy łączący tradycje prawa cywilnego z prawem islamskim (szariatem), w którym nadrzędną rolę pełni konstytucja Iraku z 2005 r. Islam został wyznaczony jako podstawowe źródło ustawodawstwa, co oznacza, że żadna ustawa nie może zostać uchwalona, jeśli jest sprzeczna z ugruntowanymi przepisami islamu.^[34]

W Kurdystanie system prawny tworzy prawo federalne oraz prawo regionalne, a także normy prawa plemiennego i religijnego (szariatu).^[35]

²⁸ Constitutionnet, Iraq, <https://constitutionnet.org/country/iraq>

²⁹ Reuters, Iraqi PM-led coalition tops Iraq election with 46 seats, commission says, 17.11.2025, <https://www.reuters.com/world/middle-east/iraqi-pm-led-coalition-tops-iraq-election-with-46-seats-commission-says-2025-11-17/>

³⁰ MDC, The 2025 Iraqi Parliamentary Election: Results, Dynamics and Implications, 21.12.2025, <https://dayan.org/content/2025-iraqi-parliamentary-election-results-dynamics-and-implications>

³¹ Institute Kurde de Paris, The final results of the parliamentary elections in Kurdistan, 31.10.2018, <https://www.institutkurde.org/en/info/the-final-results-of-the-parliamentary-elections-in-kurdistan-1232551449.html>

³² Al Jazeera, Ruling KDP in Kurdish region of northern Iraq wins delayed elections, 30.10.2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/10/30/iraqi-kurdistan-ruling-party-kdp-wins-delayed-election>

³³ Institute Kurde de Paris, The Results of the Kurdistan Parliamentary Elections, 23.10.2024, <https://www.institutkurde.org/en/info/the-results-of-the-kurdistan-parliamentary-elections-1232552389>

³⁴ Proelium Law LLP, Iraq Legal Profile, <https://proeliumlaw.com/iraq-legal-country-profile/>

³⁵ Repetowicz W., Kurdystan iracki i jego społeczeństwo, 2023, https://portalswiatowid.udsc.gov.pl/api/file/HoNWTz53269_Kurdystan_Iracki_i_jego_spoleczenstwo_pdf.pdf

KARA ŚMIERCI

Irak. Prawo Iraku przewiduje karę śmierci i jest ona orzekana oraz wykonywana. Kara śmierci może być orzeczona za takie przestępstwa jak: morderstwo oraz podpalenie, gwałt, napad i porwanie, jeśli miały skutek śmiertelny, handel narkotykami, prostytutkę, szpiegostwo, zdradę oraz akty sabotażu. Na podstawie prawa antyterrorystycznego na karę śmierci może być także skazana osoba, która popełnia, planuje, finansuje lub pomaga w popełnieniu aktu terroru. Egzekucje są wykonywane przez powieszenie. W ostatnich latach większość wyroków śmierci dotyczyła właśnie osób oskarżonych o akty terroru/terroryzmu.^[36]

Według ostatniego raportu Amnesty International z 2026 r. dotyczącego kary śmierci na świecie, w 2025 r. w Iraku orzeczonych zostało co najmniej 79 wyroków śmierci.^[37]

Liczba egzekucji w Iraku, do których doszło w 2025 r. nie została potwierdzona przez Amnesty International, natomiast w 2024 r. wykonano co najmniej 63 egzekucje.^[38]

Region Kurdystanu. Na terenie irackiego Kurdystanu kara śmierci jest orzekana, jednak od 2008 r. władze regionalne utrzymują moratorium na wykonywanie kary śmierci. Ponad 440 osób oczekuje na wykonanie egzekucji.^[39]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w kraju Iraku w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa zginęło łącznie: w 2024 r. 962 osoby, do października 2025 r. – 509.^[40]

Statystyki uwzględniające ofiary związane z bezpieczeństwem za rok 2026 nie są aktualnie dostępne. Niemniej jednak w związku z atakami Iranu na cele w Iraku w szczególności na obszarze Kurdystanu, w okresie od 1 stycznia do 17 kwietnia 2026 r., ACLED odnotował 612 incydentów i 243 zgony.^[41]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo Iraku odpowiadają irackie siły zbrojne, jednak obecnie ich głównym zadaniem jest prowadzenie operacji przeciw nielegalnym i terrorystycznym

³⁶ DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Country Information Report - Iraq, 16.01.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2036511/country-information-report-iraq.pdf>

³⁷ Amnesty International, Death penalty report 2025, 05.05.2026, <https://www.amnesty.org.uk/knowledge-hub/all-resources/death-penalty-report-2025/>

³⁸ Amnesty International, Death penalty report 2025, 05.05.2026, <https://www.amnesty.org.uk/knowledge-hub/all-resources/death-penalty-report-2025/>

³⁹ HRW (Human Rights Watch), World Report 2025 - Iraq, 16.01.2025, <https://www.hrw.org/world-report/2025/country-chapters/iraq>

⁴⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴¹ CGRS, De invloed van de Iran-oorlog op de veiligheidssituatie, 19.05.2026, <https://www.cgrs.be/en/country-information/de-invloed-van-de-iran-oorlog-op-de-veiligheidssituatie>

ugrupowaniom zbrojnym wewnątrz kraju. Wojska irackie nie stacjonują na terenie innych państw i nie prowadzą tam żadnych działań.^[42]

W strukturach irackich sił zbrojnych znajdują się także paramilitarne oddziały, prowadzone przez poszczególne grupy religijne i etniczne. Są to przede wszystkim:

- **Siły Mobilizacji Ludowej (Popular Mobilisation Forces – PMF)**, nazywane również **al-Hashd al-Shaabi**, lub **Jednostki Powszechnej Mobilizacji (Popular Mobilization Units – PMU)** to szeroka koalicja irackich milicji (głównie szyickich)^[43], które połączyły się w 2014 r., aby walczyć z Państwem Islamskim, gdy sama armia iracka nie była w stanie powstrzymać PI przed zajęciem rozległych obszarów kraju. W wyniku sukcesu odniesionego przez PMF rząd iracki oficjalnie uznał je za formację pomocniczą sił zbrojnych, co nadało tej koalicji legitymizację, a jej bojownikom zapewniło pensje.^[44]

PMF obejmuje milicje reprezentujące różne orientacje polityczne, w tym milicje szyickie wspierane przez Iran, milicje szyickie sprzeciwiające się irańskiej interwencji w Iraku oraz milicje reprezentujące społeczności sunnickie, chrześcijańskie i jezydzkie. Dominującymi milicjami są **Kataeb Hezbollah**, **Organizacja Badr** oraz **Asaib Ahl al-Haq**.^[45]

- **Milicje Mobilizacji Plemiennej (TM)**, czyli **Haszd al-Aszairi**, składają się z bojowników pochodzących z plemion sunnickich i są zbiorem ponad 50 milicji o bardzo zróżnicowanej wielkości i reprezentują różne interesy polityczne. Siły TM są zazwyczaj aktywne lokalnie w swoich stronach rodzinnych. Ich rola wzrosła podczas walki z PI oraz w zabezpieczaniu obszarów po ich odbiciu. Charakter tych sił jest trudny do sklasyfikowania, ponieważ niektóre z nich przyjmują rozkazy bezpośrednio od sił irackich oraz władz lokalnych, podczas gdy inne są silnie powiązane z PMF i reagują na rozkazy płynące z tej strony.^[46]
- **Peszmergowie (Peshmerga)** co oznacza „ci, którzy stawiają czoła śmierci”, to siły zbrojne Rządu Regionalnego Kurdystanu (KRG). Ich istnienie sięga połowy XX w., kiedy Mustafa Barzani chwycił za broń, aby walczyć o autonomię Kurdystanu.^[47]

Iracka konstytucja uznaje prawo Rządu Regionalnego Kurdystanu (KRG) do tworzenia i organizowania własnych wewnętrznych sił bezpieczeństwa, nadając Peszmergom legalny i oficjalny status. Chociaż Peszmergowie są uznawani konstytucyjnie, struktura ich dowodzenia pozostaje oddzielona od

⁴² CNN, US conducts strike in Iraq on Kataib Hezbollah commander responsible for attacks on American forces, 07.02.2024, <https://edition.cnn.com/2024/02/07/politics/us-carries-out-an-airstrike-in-baghdad/index.html>

⁴³ Reuters, Saudi Arabia says it struck Iran-backed groups in Iraq with U.S. coordination, 29.07.2026, <https://www.reuters.com/world/middle-east/saudi-arabia-says-drones-launched-iraq-targeting-oil-facilities-intercepted-2026-07-28/>

⁴⁴ Britannica, What is the Popular Mobilization Forces (PMF) in Iraq?, 29.07.2026, <https://www.britannica.com/question/What-is-the-Popular-Mobilization-Forces-PMF-in-Iraq>

⁴⁵ Britannica, What is the Popular Mobilization Forces (PMF) in Iraq?, 29.07.2026, <https://www.britannica.com/question/What-is-the-Popular-Mobilization-Forces-PMF-in-Iraq>

⁴⁶ UK Home Office, Country policy and information note: actors of protection, Iraq, September 2025 (accessible), 24.07.2026, <https://www.gov.uk/government/publications/iraq-country-policy-and-information-notes/country-policy-and-information-note-actors-of-protection-iraq-september-2025-accessible#tribal-mobilisation>

⁴⁷ The Kurdish Project, Kurdish Peshmerga, <https://thekurdishproject.org/history-and-culture/kurdish-nationalism/kurdish-peshmerga/>

federalnych sił zbrojnych, co tworzy skomplikowane i często napięte relacje między Irbilem a Bagdadem.^[48]

Peszmergowie odegrali istotną rolę w pokonaniu Państwa Islamskiego w Iraku.^[49]

Na terytorium Iraku znajdują się **amerykańskie bazy wojskowe**, jednak w 2024 r. Waszyngton i Bagdad osiągnęły porozumienie w sprawie planów całkowitego wycofania sił koalicji dowodzonej przez USA z Iraku. Aktualnie trwa realizacja likwidacji i przekazywania baz wojskowych. W styczniu 2026 r. siły USA opuściły strategiczną bazę lotniczą Ain al-Asad, a w połowie roku ruszyło wycofywanie żołnierzy m.in. z obiektów w rejonie Irbilu.^{[50][51][52]}

Zgodnie z oficjalnymi ustaleniami, proces całkowitego zakończenia amerykańskiej misji wojskowej i wycofania pozostałych sił koalicji ze wskazanych baz w Iraku zaplanowano na dzień 30 września 2026 r.^[53]

Konsekwencje wojny USA i Izraela z Iranem.

Irak jest teatrem działań i strefą rozlewania się szerszych konfliktów regionalnych z udziałem Iranu i jego grup sojuszniczych z jednej strony oraz Stanów Zjednoczonych, Izraela i ich sojuszników z drugiej strony. Działania odnotowane na terenie Iraku obejmują bezpośrednie ataki przy użyciu pocisków raketowych i dronów, operacje wymierzone w irańskie kurdyjskie grupy opozycyjne oraz uderzenia odwetowe. Obiektem ataków były także amerykańskie bazy na terenie Iraku.

Iran wielokrotnie prowadził bombardowania okolic Irbilu, atakując cele powiązanej z irańskimi Kurdami organizacji **Kurdistan Democratic Party of Iran (KDPI)**, która znalazła schronienie po drugiej stronie granicy. Pierwszy raz ataki tego typu Iran przeprowadził w 2018 r., ale ich apogeum nastąpiło w 2022 r. Miały związek z sytuacją wewnętrzną w Iranie i nastąpiły po zabójstwie irańskiej Kurdynki, Mahsy Amini i zamieszkach, jakie następnie wybuchły w Iranie.^[54] W 2023 r. nastąpiła deeskalacja, zapewne w związku z porozumieniem międzyrządowym, które zobowiązywało Irak do usunięcia partyzantów spod wspólnej granicy.^{[55][56]} W 2024 r. ACLED odnotował 3 przypadki

⁴⁸ Kurdistan24, 'Systematically Reduced': Expert Warns Kurdish Presence in Iraqi Army Now Less Than 1 Percent, 17.10.2025, <https://www.kurdistan24.net/en/story/869874/systematically-reduced-expert-warns-kurdish-presence-in-iraqi-army-now-less-than-1-percent>

⁴⁹ U.S. Institute of War, DOD, Kurdish Peshmerga Continue Partnership to Fight ISIS, 27.09.2022, <https://www.war.gov/News/News-Stories/Article/Article/3171097/dod-kurdish-peshmerga-continue-partnership-to-fight-isis/>

⁵⁰ Bankier.pl, Irak przejmuje pełną kontrolę nad bazą lotniczą po wycofaniu się USA. Katar grozi: Jesteście tylko lokatorami, 18.01.2026, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Irak-przejmuje-pelna-kontrolę-nad-bazą-lotniczą-po-wycofaniu-się-USA-9070084.html>

⁵¹ Vietnam.vn, Stany Zjednoczone rozpoczęły wycofywanie sił z baz w autonomicznym regionie Kurdystanu w Iraku, 01.08.2026, <https://www.vietnam.vn/pl/my-bat-dau-rut-luc-luong-khoi-can-cu-tai-khu-tu-tri-kurdistan-cua-iraq>

⁵² Radio ZET, Wojska USA wycofują się z bazy lotniczej na Bliskim Wschodzie. Jest potwierdzenie, 01.08.2026, <https://wiadomosci.radiozet.pl/swiat/wojska-usa-wycofuja-sie-z-bazy-lotniczej-na-bliskim-wschodzie-jest-potwierdzenie>

⁵³ Al Jazeera, Iraq says September 30 withdrawal deadline for US-led coalition 'final', 12.08.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/8/12/iraq-says-sept-30-deadline-to-end-us-led-military-coalition-final>

⁵⁴ The New Arab, What was behind Iran's deadly missile attack on Iraqi Kurdistan?, 17.01.2024, <https://www.newarab.com/analysis/what-was-behind-irans-missile-attack-iraqi-kurdistan>

⁵⁵ Reuters, Iran says Iraq has agreed to disarm and relocate Kurdistan militants, 28.08.2023, <https://www.reuters.com/world/middle-east/iran-says-iraq-has-agreed-disarm-relocate-kurdistan-militants-2023-08-28/>

⁵⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Iraq, Military Forces of Iran, 01.01.2023 – 20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

interwencji wojsk irańskich w Iraku (dwa w gubernatorstwie Irbil oraz jeden w Dijala).^[57] Z kolei wojska amerykańskie przeprowadziły uderzenia odwetowe.^[58]

Kolejna eskalacja działań ze strony Iranu miała miejsce w połowie 2025 r. Dnia 16 czerwca 2025 r. irańskie drony zaatakowały konsulat USA w Irbilu w Iraku.^[59] Kilka dni później baza wojskowa Taji i baza Imam Ali w Iraku zostały zaatakowane przez irańskie drony.^{[60][61][62]} Ataki w Iraku były odpowiedzią na ostrzał infrastruktury jądrowej dokonanej w Iranie.^[63]

Od czasu, gdy 28 lutego 2026 r. rozpoczęła się wojna Stanów Zjednoczonych i Izraela z Iranem, Irak, a zwłaszcza jego północny Region Kurdystanu, stał się jednym z pól bitwy, uwięzionym między stronami konfliktu. Irak jest atakowany z wielu kierunków: amerykańskie i izraelskie naloty uderzają we wspierane przez Iran milicje działające na jego terytorium, podczas gdy Iran i powiązane z nim ugrupowania odpowiadają raketami i dronami wymierzonymi w amerykańskie bazy oraz kurdyjskie obszary.^[64]

W 2026 r. bombardowania obiektów w Iraku miały charakter odwetu za masowe, naloty amerykańskie na Iran.^[65] Z kolejnej fazy odwetu USA i Izrael przeprowadziły naloty na milicje należące do Sił Mobilizacji Ludowej (PMF). Iran zaś atakował cele w szczególności na obszarze Regionalnego Rządu Kurdystanu (KRG). Liczba incydentów przemocy gwałtownie wzrosła po wybuchu wojny 28 lutego 2026 r. Skutkiem tych działań były także ofiary śmiertelne.^[66] Ataki te były kontynuowane w kolejnych miesiącach 2026 r. oraz obejmowały różne prowincje Iraku.^[67] Odnotowano uderzenia w pola naftowe, hotel w Bagdadzie mieszczący misje dyplomatyczne oraz w irańskie grupy opozycyjne mające swoją siedzibę w regionie Kurdystanu, co doprowadziło do śmierci dziesiątek ludzi.^[68]

W lipcu 2026 r. saudyjskie siły zbrojne, w koordynacji z Dowództwem Centralnym Stanów Zjednoczonych (CENTCOM), przeprowadziły uderzenia na wspierane przez Iran grupy w Iraku, które według jej słów były odpowiedzialne za ataki dronów na

⁵⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Iraq, Military Forces of Iran, 01.01.2023 – 20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁸ CNN, US conducts strike in Iraq on Kataib Hezbollah commander responsible for attacks on American forces, 07.02.2024, <https://edition.cnn.com/2024/02/07/politics/us-carries-out-an-airstrike-in-baghdad/index.html>

⁵⁹ The Ties of Israel, Drone aimed at US consulate in Erbil downed – report, 16.06.2025, https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/drone-aimed-at-us-consulate-in-erbil-downed-report/

⁶⁰ The New York Times, (2025). Drones hit Iraqi military sites, hours after Iran attacked a U.S. base in Qatar, 24.06.2025, <https://www.nytimes.com/live/2025/06/24/world/ceasefire-iran-israel-trump>

⁶¹ Al Jazeera, Updates: Trump warns Israel not to attack Iran as fragile ceasefire holds, 24.06.2025, <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2025/6/24/live-trump-announces-ceasefire-no-confirmation-from-israel-iran?update=3796117>

⁶² AA, Drone attack targets Taji military base north of Iraqi capital, 24.06.2025, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/drone-attack-targets-taji-military-base-north-of-iraqi-capital/3610521>

⁶³ BBC News, Iran launch missiles for US bases for Qatar and Iraq in response to strikes, 23.06.2025, <https://www.bbc.com/pidgin/articles/cx20kky1x0jo>

⁶⁴ OKO.press, Iracki Kurdystan pod ostrzałem Iranu i USA. Kurdowie: „Amerykanie przegrają”, 01.04.2026, <https://oko.press/iracki-kurdystan-pod-ostrzałem-iranu-i-usa>

⁶⁵ Al-Muqawama al-Islamiyah fi al-Iraq (Islamski Opor w Iraku, w skrócie IRI) – ogólne określenie używane do opisywania operacji prowadzonych przez wszystkie wspierane przez Iran irackie milicje w ramach solidarności z wojną pomiędzy Hamasem a Izraelem w latach 2023–2024. The Washington Institute, Profile: The Islamic Resistance in Iraq, 21.10.2023, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/profile-islamic-resistance-iraq>

⁶⁶ CGRS, De invloed van de Iran-oorlog op de veiligheidssituatie, 19.05.2026, <https://www.cgrs.be/en/country-information/de-involed-van-de-iran-oorlog-op-de-veiligheidssituatie>

⁶⁷ Al Jazeera, Iran war updates: Pezeshkian urges Iranians to ‘stand firm’ against ‘enemy’, 29.07.2026, <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2026/7/29/iran-war-live-us-accuses-irgc-of-surprise-ballistic-missile-attacks>

⁶⁸ Turkish Minute, Iraq to buy 20 Turkish air defense systems after strikes linked to US-Israeli war with Iran: report, 07.05.2026, <https://turkishminute.com/2026/05/07/iraq-to-buy-20-turkish-air-defense-systems-after-strikes-linked-to-us-israeli-war-with-iran-report/#:~:text=Iraq%20to%20buy%2020%20Turkish,Business>

saudyjskie obiekty naftowe.^[69] Siły Mobilizacji Ludowej (PMF) w Iraku poinformowały, że 20 ich członków zginęło, a 32 zostało rannych w nalotach, których celem były ich oficjalne kwatery główne w siedmiu prowincjach tego kraju.^{[70][71]}

Interwencje Turcji. Konflikt między wojskiem tureckim i oddziałami **Partii Pracujących Kurdystanu (PKK)** w latach 2015-2017 spowodował wypchnięcie oddziałów bojowników PKK poza granice Turcji. Stworzyli oni wówczas nowe bazy w irackim Kurdystanie (obok istniejącej od początku lat 2000. bazy w górach Kandil), zwłaszcza w górach Zagros (okręg Dahuk), a także w górach Sindżar, skąd pochodzą iraccy jeźdźci. Oddziały PKK walczyły tam w sojuszu z jeźdźczymi bojówkami o nazwie **Sinjar Resistance Units (YBS)**. Współpracowali oni także z Kurdami walczącymi na terenie Syrii.^[72] Według tureckiej agencji prasowej Anadolu, w 2022 r. pod kontrolą PKK było kilkaset wsi w irackim Kurdystanie. Oskarżano także PKK o regularne ataki bombowe na linie przesyłowe i rurociągi prowadzące z irackiego Kurdystanu do Turcji, powodujące straty finansowe dla rządu kurdyjskiego.^[73]

Rok 2024 przyniósł przełom w iracki-tureckiej współpracy w sprawie PKK. W marcu Bagdad uznał PKK za „organizację zakazaną” i potwierdził, że grupa ta stanowi zagrożenie zarówno dla Iraku, jak i Turcji. Następnie w połowie sierpnia 2024 r. Ankara i Bagdad podpisały porozumienie przypieczętujące ich wcześniejsze zobowiązania do współpracy w sprawie PKK. Pakt wzywał do utworzenia Wspólnego Centrum Koordynacji Bezpieczeństwa w Bagdadzie oraz Wspólnego Centrum Szkolenia i Współpracy w Zilkan – tureckiej bazie wojskowej w Iraku – w celu ułatwienia wymiany danych wywiadowczych, współpracy operacyjnej i tureckiego szkolenia sił irackich. Polityczne i ograniczone wsparcie operacyjne ze strony Bagdadu umożliwiło Turcji zintensyfikowanie presji na PKK.^[74]

Mimo to w 2024 r. Turcja przeprowadziła ponad 5 000 ataków, w których zginęło w Iraku 97 osób,^[75] a od początku 2025 r. w irackim Kurdystanie odnotowano 1 696 udokumentowanych uderzeń i ataków wojskowych przeprowadzonych przez Siły Zbrojne Turcji. 1 501 ataków i uderzeń odnotowano w prowincji Dahuk, 140 w Irbilu, 55 w Sulajmaniji.^[76]

W połowie 2025 r. pojawiły się doniesienia dotyczące potencjalnych rozmów pokojowych oraz podjęcia kroków w stronę rozbrojenia podejmowanych przez PKK, w tym głośne, symboliczne wydarzenie przekazania broni, które odbyło się

⁶⁹ Reuters, Saudi Arabia says it struck Iran-backed groups in Iraq with U.S. coordination, 29.07.2026, <https://www.reuters.com/world/middle-east/saudi-arabia-says-drones-launched-iraq-targeting-oil-facilities-intercepted-2026-07-28/>

⁷⁰ AA, Saudi says Iraq strike followed exhausted diplomacy, months of restraint: Report, 31.07.2026, <https://www.aa.com.tr/en/us-israel-iran-war/saudi-says-iraq-strike-followed-exhausted-diplomacy-months-of-restraint-report/4015131>

⁷¹ Al Jazeera, Iraqi armed groups condemn 'dangerous escalation' after US-Saudi strikes, 29.07.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/7/29/saudi-arabia-us-carry-out-strikes-on-iran-backed-groups-in-iraq>

⁷² International Crisis Group, Turkey's PKK Conflict: A Regional Battleground in Flux, 18.02.2022, <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/western-europemediterranean/turkey/turkeys-pkk-conflict-regional-battleground-flux>

⁷³ Anadolu Agency, PKK terrorists continue to threaten security, economy of regional N.Iraq gov't, 20.04.2022, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/pkk-terrorists-continue-to-threaten-security-economy-of-regional-niraq-govt/2568658>

⁷⁴ Crisis Group, Strengthening Iraq-Türkiye Ties amid Regional Tensions, 09.12.2025, <https://www.crisisgroup.org/rpt/middle-east-north-africa/iraq-turkiye/254-strengthening-iraq-turkiye-ties-amid-regional-tensions>

⁷⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Iraq, 01.01.2023 – 20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁶ CPT, Turkish military attacks reduce by 97%, amid ongoing peace developments and new Turkish military operation, 11.08.2025, <https://cpt.org/2025/08/11/turkish-military-attacks-reduce-by-97-amid-ongoing-peace-developments-and-new-turkish-military-operation>

w Sulajmaniji w Iraku.^[77] W maju 2025 r. PKK oficjalnie ogłosiła zakończenie swojej kampanii zbrojnej. Dwa miesiące później około 30 bojowników PKK spaliło broń.^[78] Wraz z rozpoczęciem rozbrojenia oraz trwającymi negocjacjami pokojowymi i wysiłkami na rzecz ich wdrażania, liczba tureckich ataków wojskowych gwałtownie spadła – o 97% w porównaniu do poprzedniego miesiąca – co stanowiło istotną zmianę i pierwszą tego typu redukcję od dłuższego czasu. Mimo tego spadku, siły tureckie rozpoczęły jednak w dniu 29 lipca nową operację lądową oraz kontynuowały działania wojskowe, które utrudniały ruch cywilny oraz powodowały zniszczenia gruntów rolnych.^[79] Między 1 lipca a 31 lipca 2025 r. udokumentowano co najmniej 18 bombardowań i nalotów w irackim Kurdystanie. Większość incydentów miała miejsce w gubernatorstwie Dahuk, a dokładnie w dystrykcie Amedi. Liczba ta objęła 17 ostrzałów artyleryjskich, wszystkie skoncentrowane w Amedi, oraz jeden atak z użyciem drona zgłoszony w Pendżwinie w gubernatorstwie Sulajmanija.^[80]

Aktualnie według Crisis Group, starcia oraz tureckie operacje trwają – choć o mniejszej intensywności.^[81] PKK wycofała się z 72 pozycji zajmowanych przez w północnym Iraku w ramach trwającego procesu pokojowego Turcji z tą grupą, a wojska tureckie wkroczyły na opuszczone tereny. Członkowie PKK opuścili obszary w regionach Gara i Metina w północnym Iraku i przenieśli się dalej na południe.^[82]

W lutym 2026 r. turecki minister spraw zagranicznych, Hakan Fidan, wskazywał na konieczność podjęcia zdecydowanych działań wobec baz PKK w Iraku (m.in. w rejonie Sindżaru) oraz zapowiadał dalszą presję na władze w Bagdadzie, co doprowadziło do czasowych zawirowań dyplomatycznych i wezwania tureckiego ambasadora w Iraku na rozmowę.^[83] W ogólnodostępnych źródłach informacji, brak jest doniesień na temat tureckich ataków, do których dochodziłoby w Iraku w 2026 r.

Nielegalne ugrupowania zbrojne. Irak od dawna stanowił podatny grunt dla zbrojnych grup działających poza kontrolą państwa. Są to przede wszystkim komórki **Państwa Islamskiego (PI)**. W prowincji Sindżar funkcjonują oddziały jezydzkie: **Sinjar Resistance Units (YBS)**, która odmówiła dotychczas rozbrojenia.^{[84][85]} Część sił Jednostek Oporu Sinjaru została oficjalnie włączona w skład Sił Mobilizacji Ludowej (PMF) pod nazwą

⁷⁷ Amway, Could shifts in Iraqi Kurdistan turn former foes into Turkish partners?, 06.05.2026, <https://amwaj.media/en/article/could-shifts-in-iraqi-kurdistan-turn-former-foes-into-turkish-partners>

⁷⁸ MBN, An 'Historic Moment': New Law Aims for Formal End to Kurdish Insurgency in Turkey, 13.08.2026, <https://alhurra.com/en/33375>

⁷⁹ CPT, Turkish military attacks reduce by 97%, amid ongoing peace developments and new Turkish military operation, 11.08.2025, <https://cpt.org/2025/08/11/turkish-military-attacks-reduce-by-97-amid-ongoing-peace-developments-and-new-turkish-military-operation>

⁸⁰ CPT, Turkish military attacks reduce by 97%, amid ongoing peace developments and new Turkish military operation, 11.08.2025, <https://cpt.org/2025/08/11/turkish-military-attacks-reduce-by-97-amid-ongoing-peace-developments-and-new-turkish-military-operation>

⁸¹ Crisis Group, Türkiye's PKK Conflict: A Visual Explainer, <https://www.crisisgroup.org/visual-explainers/turkiyes-pkk-conflict-visual-explainer>

⁸² Turkish Minute, PKK withdraws from 72 positions in northern Iraq amid Turkey peace process: report, 19.06.2026, <https://www.turkishminute.com/2026/06/19/pkk-withdraws-from-72-positions-in-northern-iraq-amid-turkey-peace-process-report/>

⁸³ Kresy.pl, Turecki minister groził interwencją wojskową w Iraku przeciwko PKK, 14.02.2026, <https://kresy.pl/wydarzenia/regiony/bliski-wschod/turecki-minister-grozil-interwencja-wojskowa-w-iraku-przeciwko-pkk/>

⁸⁴ Jamestown, Impact of Turkish-PKK Peace Process on Iraqi Yazidis, 27.02.2026, <https://jamestown.org/impact-of-turkish-pkk-peace-process-on-iraqi-yezidis/>

⁸⁵ International Crisis Group, Turkey's PKK Conflict: A Regional Battleground in Flux, 18.02.2022, <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/western-europemediterranean/turkey/turkeys-pkk-conflict-regional-battleground-flux>

80. Pułku, wycofując się z niektórych swoich pozycji w rejonie Sindżaru i koordynując swoje działania z armią iracką.^[86]

Na terenie Iraku działają ponadto liczne bojówki plemienne.^[87]

Konflikt z Państwem Islamskim (PI). Państwo Islamskie zostało osłabione, ale nie całkowicie zneutralizowane. Choć poważnie osłabione i pozbawione zaplecza terytorialnego, pozostaje aktywne w formie tajnych komórek, głównie w trójkącie **Dijala – Kirkuk – Salah ad-Din**. Według bazy danych ALCED w 2024 oraz 2025 r. PI przeprowadzało ataki zarówno na cele wojskowe, jak i na cywilne. Łącznie było to blisko 177 ataków (127 w 2024 r. oraz 50 – od początku do października 2025 r.), w których zginęło w sumie 119 osób.^{[88][89]}

Biorąc pod uwagę wszystkie zagrożenia, aktualnie ryzyko przemocy w Iraku rozkłada się nierównomiernie – jej większe nasilenie występuje w Regionie Kurdystanu, podczas gdy mniej incydentów odnotowuje się w południowym Iraku.^[90]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Nie znaleziono informacji wskazujących na to, by w kraju Iraku obowiązywało obecnie ustawodawstwo specjalne typu: stan wojenny, operacja specjalna, godzina policyjna itp.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w kraju Iraku w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa zginęło łącznie: w 2024 r. – 262 cywilów, natomiast od początku do października 2025 r. 180 cywilów. W całym okresie najbardziej niebezpiecznymi regionami dla ludności cywilnej były prowincje: Bagdad – 82 ofiary cywilne, Maysan – 53 ofiary cywilne, Basra – 42 ofiary cywilne, Niniwa – 36, Sulajmanija – 31, Zi Kar – 31.^[91] W okresie od 2024 do 2025 r. poziom przemocy w Iraku utrzymywał się jednak na stosunkowo niskim poziomie w porównaniu z wcześniejszymi latami.^[92]

W ogólnodostępnych źródłach informacji, brak jest szczegółowych danych zbiorczych na temat ofiar cywilnych w Iraku w 2026 r.

⁸⁶ Aymenn Jawad Al-Tamimi, 06.04.2026, The Asayish Izidkhan: Interview, <https://www.aymennjawad.org/2021/04/the-asayish-izidkhan-interview>

⁸⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Iraq, Islamic State, 01.01.2023 – 20.06.2025, dane pobrano 30.06.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁹ CGRS, Landeninfo / Veiligheidssituatie, 29.08.2025, <https://www.cgrs.be/en/country-information/veiligheidssituatie-33>

⁹⁰ CGRS, Landeninfo / Veiligheidssituatie, 29.08.2025, <https://www.cgrs.be/en/country-information/veiligheidssituatie-33>

⁹¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹² CGRS, Landeninfo / Veiligheidssituatie, 29.04.2025, <https://www.cgrs.be/en/country-information/veiligheidssituatie-33>

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W Iraku dochodzi do sporadycznych ataków z użyciem dronów i rakiet wymierzonych w bazy wojskowe, obiekty dyplomatyczne (w tym obiekty amerykańskie) oraz ugrupowania zbrojne. Choć aktualnie cywile nie są bezpośrednim celem działań zbrojnych, mogą stać się ofiarą przypadkowego ostrzału.

Operacje wojskowe armii tureckiej wymierzone w pozycje PKK w północnym Iraku.

Największym zagrożeniem dla ludności cywilnej są ataki i naloty prowadzone przez armię turecką na terenach przygranicznych Kurdystanu. W ich wyniku zginęło w 2024 r. – 20, natomiast od początku 2025 r. do października 2025 r. – 9 osób.^{[93][94]} Najbardziej zagrożone bombardowaniami były wsie przygraniczne w guberniach: Sulajmanijja (11 ofiar cywilnych w ww. okresie), Niniwa (7 ofiar cywilnych) Dahuk (7 ofiar cywilnych w ww. czasie) i Irbil (4 ofiar cywilnych).^[95]

- Dnia 23 sierpnia 2024 r. siły tureckie zbombardowały w pobliżu Teperres (Sulajmanijja) pojazd przewożący dziennikarzy pracujących dla popierającej PKK Sterk TV. W wyniku zdarzenia 2 osoby zostały zabite, a 6 odniosło obrażenia.
- 3 września 2024 r. turecki dron uderzył w samochód cywilny jadący drogą pomiędzy wioskami Khalakan i Kani Watman (Sulajmanijja), zabijając 3 osoby (mężczyznę i jego 2 synów). Dzień później doszło do podobnego incydentu – dnia 5 września turecki dron uderzył w samochód cywilny w wiosce Harmaylah, zabijając 3 osoby. Ww. byli domniemanymi członkami PKK.
- 27 stycznia 2025r. w wyniku ataku armii tureckiej w Chwarqurna (Sulajmanijja) zginęły 4 osoby.
- W dniu 27 stycznia 2025 drony tureckie ostrzelały samochód w Chwarqurna (Sulejmanija) zabijając 4 osoby
- Dnia 7 lutego 2025 r. drony tureckie zaatakowały wieś Mije i Kevne Mije (Dahuk). W wyniku ataku zginęły 3 osoby.^[96]

Ataki USA. Irakijscy cywile ginęli także w wyniku incydentalnych nalotów amerykańskich.^{[97][98]} Po powrocie do urzędu w 2025 r. Trump zatwierdził

⁹³ CPT, Turkish military attacks reduce by 97%, amid ongoing peace developments and new Turkish military operation, 11.08.2025, <https://cpt.org/2025/08/11/turkish-military-attacks-reduce-by-97-amid-ongoing-peace-developments-and-new-turkish-military-operation>

⁹⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, atakujący: siły zbrojne Turcji, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, atakujący: siły zbrojne Turcji, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, atakujący: siły zbrojne Turcji, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

rozszerzenie operacji antyterrorystycznych, które obejmowały bombardowanie celów m.in. w Iraku.^[99]

- Na początku lutego 2024 r. amerykańskie wojska zbombardowały cele w Iraku, związane z milicjami szyickimi, jednak rząd Iraku utrzymuje, że w bombardowaniach zginęli także cywile.^[100]

W bazie danych ACLED nie odnotowano ofiar cywilnych wynikających z nalotów USA na Irak w 2025 r.^[101]

W ogólnodostępnych źródłach informacji brak jest doniesień na temat ofiar cywilnych amerykańskich ataków w 2026 r.

Ataki Iranu.

- W dniu 15 stycznia 2024 r., w wyniku irańskiego ostrzału domniemanego ośrodka Mosadu w Irbilu zginęło 4 cywilów, a 6 zostało rannych.^[102]
- Dnia 26 kwietnia 2024 r. drony Shahed-101 uderzyły w pola naftowe Khor Mor (Sulajmanija), zabijając 4 jemeńskich pracowników.^[103]

Od początku wspólnych ataków Stanów Zjednoczonych i Izraela przeciwko Islamskiej Republice Iranu, które rozpoczęły się w dniu 28 lutego 2026 r. odnotowano późniejsze działania odwetowe irańskiego Korpusu Strażników Rewolucji (IRGC) w Regionie Kurdystanu w Iraku m.in. na cele w gubernatorstwach Irbil oraz Sulajmanija, Dahuk oraz Halabdz.^[104]

- Między 7 marca a 15 marca 2026 r. Korpus Strażników Rewolucji Islamskiej (IRGC) oraz powiązane z nim grupy przeprowadziły 111 ataków z użyciem dronów oraz bombardowań przeciwko Regionowi Kurdystanu w Iraku. W wyniku tych ataków ucierpiało 36 osób: cztery osoby poniosły śmierć, a 32 zostały ranne.^[105]
- Według danych na czerwiec od 28 lutego 2026 r., w Regionie Kurdystanu odnotowano ponad 950 ataków z użyciem dronów i pocisków rakietowych przeprowadzonych przez Iran oraz powiązane z nim zbrojne ugrupowania. W wyniku tych zdarzeń zginęły 32 osoby, a 154 zostały ranne (brak informacji, ile z tych osób stanowili cywile).^[106]

⁹⁹ Council on Foreign Relations, A Guide to Trump's Second-Term Military Strikes and Actions, 03.03.2026, <https://www.cfr.org/articles/guide-trumps-second-term-military-strikes-and-actions>

¹⁰⁰ Al Jazeera, Iraq says 16 people, including civilians, killed in 'new US aggression', 03.02.2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/3/us-warns-of-more-retaliatory-strikes-as-it-hits-iraq-syria-amid-gaza-war>

¹⁰¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, atakujący: wojsko USA, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, atakujący: Iran, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, atakujący wojsko USA, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰⁴ CPT, Attacks on the Kurdistan Region of Iraq continue as civilian harm increases, 18.03.2026, <https://cpt.org/2026/03/18/attacks-on-the-kurdistan-region-of-iraq-continue-as-civilian-harm-increases>

¹⁰⁵ CPT, Attacks on the Kurdistan Region of Iraq continue as civilian harm increases, 18.03.2026, <https://cpt.org/2026/03/18/attacks-on-the-kurdistan-region-of-iraq-continue-as-civilian-harm-increases>

¹⁰⁶ The Jerusalem Post, Recent Kurdistan Region attacks expose Baghdad's struggle with Iran-backed militias – analysis, 16.08.2026, <https://www.jpost.com/middle-east/article-905685>

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W okresie od 2024 do 2026 r. konflikt związany z Partią Pracujących Kurdystanu (PKK) przeszedł istotne zmiany, obejmujące ogłoszone zawieszenie broni oraz późniejsze deklaracje dotyczące rozbrojenia i rozwiązania organizacji (patrz wcześniej). Brak jest informacji o cywilnych ofiarach PKK, do których doszłoby w ostatnim czasie.

W ogólnodostępnych źródłach informacji brak też wzmianek na temat ofiar cywilnych ze strony Sinjar Resistance Units (YBS).

Mimo utraty terytorialnej kontroli, uśpione komórki PI wciąż dopuszczają się sporadycznych ataków, zasadzek, porwań (np. pasterzy) czy podkładania ładunków wybuchowych na terenie Iraku, co powoduje ofiary m.in. wśród cywilów.^[107]

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od początku 2024 r. do chwili obecnej na terenie Iraku nie odnotowano regularnych działań odwetowych, które spowodowałyby straty wśród ludności cywilnej.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Sytuacja humanitarna w Iraku poprawiła się w ostatnim czasie. Nadal jednak kraj ten boryka się ze złożoną sytuacją humanitarną, charakteryzującą się wysiedleniami, przemocą i skutkami zmian klimatycznych.^[108]

W najmniej bezpiecznym regionie, jakim jest północny Irak (głównie Region Kurdystanu), wyzwania te wiążą się z przedłużającym się kryzysem uchodźczym, podatnością na zmiany klimatyczne oraz niestabilnością regionalną. Ponad 100 000 osób wewnętrznie przesiedlonych (IDP) wciąż przebywa w obozach na północy kraju, dzieląc tę przestrzeń z setkami tysięcy uchodźców z Syrii.^[109]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

Mimo że zagrożenie zamachami terrorystycznymi w Iraku nadal istnieje, w ostatnich latach nie odnotowano zamachów przeprowadzonych na dużą skalę.^[110] Niemniej

¹⁰⁷ ICCT, Analysis The Islamic State in 2025: an Evolving Threat Facing a Waning Global Response, 11.07.2025, <https://icct.nl/publication/islamic-state-2025-evolving-threat-facing-waning-global-response>

¹⁰⁸ European Commission, European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations, Iraq, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/middle-east-and-northern-africa/iraq_en#:~:text=Facts%20&%20figures%20*%201%20million%20displaced,and%20refugees%2C%20of%20whom%20300%2C000%20are%20Syrians.

¹⁰⁹ European Commission, Iraq, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/middle-east-and-northern-africa/iraq_en

¹¹⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

jednak ataki zdarzają się incydentalnie w tym kraju (w chwili obecnej ginie w nich jednocześnie po kilka osób):

- dnia 23 maja 2024 r. w wyniku wybuchu miny zainstalowanej przez PI w Qaryat Jazira (Anbar) zginęło 6 osób.
- 23 grudnia 2024 r. w wyniku eksplozji podłożonego przez PI Improvizowanego ładunku wybuchowego w Baiji (Salah al-Din) zginęły 4 osoby.
- Dnia 5 lutego 2025 r. w Tikrit (Salah al-Din) doszło do eksplozji bomby kasetowej zainstalowanej przez PI, powodując śmierć 3 osób.^[111]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

W Iraku zdarzają się incydentalnie pozaprawne zabójstwa dokonywane zarówno przez podmioty państwowe (policję), jak i niepaństwowe.^[112] Według bazy danych ACLED, w okresie od początku 2024 r. do października 2025 r. funkcjonariusze policji przyczynili się do śmierci 11 cywilów.^[113] Ponadto niektóre organizacje działające w tym regionie oskarżane są o atakowanie krytycznych mediów i dziennikarzy oraz stosowanie taktów przymusu w celu stłumienia sprzeciwu.^[114]

Na terenie Iraku odnotowuje się ataki niezidentyfikowanych grup oraz sąsiedzkie pogromy, ale mają one charakter sporadyczny.^[115]

- 18 lutego 2024 r. nieznani bojownicy zabili 4 cywilów w związku z zemstą plemienną w Al Shabanat w Karbali.
- 13 sierpnia 2024 r. 3 uzbrojonych mężczyzn zabiło 4 osoby (w tym 2 dzieci) w związku z konfliktem o uprawy i hodowlę zwierząt. Do zdarzenia doszło w wiosce An Naddas (Niniwa).
- Dnia 21 sierpnia 2024 r. grupa niezidentyfikowanych napastników zaatakowała dom w Qaryat Al Abbasiyah (Salah ad-Din) zabijając 6 członków rodziny.
- 21 marca 2025 r. bojownicy z jednego plemienia zabili 3 członków z innego w związku z konfliktem plemiennym. Do zdarzenia doszło w Qarat Tabbah (Kirkuk).
- 20 czerwca 2025 r. 2 uzbrojonych mężczyzn zabiło 3 osoby oraz zraniło 6 innych na cmentarzu Wadi Al Salam w Nadżafie. Wcześniej ścigali ich z Majdan w związku z wcześniejszymi sporami.^[116]

¹¹¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹⁴ Global Organized Crime Index, Iraq 2023, <https://ocindex.net/country/iraq>

¹¹⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Pomimo dużej ilości protestów, do których dochodzi w Iraku, ofiary śmiertelne są odnotowywane rzadko.^[117] W połowie lipca 2025 r. podczas protestów przeciwko przerwom w dostawach prądu, które odbywały się w Regionie Kurdystanu w Iraku zginął mężczyzna.^[118]

Do podobnego zdarzenia doszło w listopadzie 2025 r. kiedy dwie osoby zginęły, a trzy zostały ranne, gdy dziś kurdyjskie siły bezpieczeństwa otworzyły ogień podczas protestu przed rafinerią Lanaz, położoną na drodze prowadzącej do północnego miasta Irbil. Świadkowie relacjonowali, że demonstracja została zorganizowana przez lokalnych mieszkańców domagających się miejsc pracy w rafinerii. Napięcie wzrosło, gdy personel bezpieczeństwa wyznaczony do ochrony obiektu wszedł w konfrontację z tłumem. Źródła bezpieczeństwa poinformowały, że podczas protestu doszło do wymiany strzałów, w wyniku której zginął jeden demonstrant oraz kierowca ciężarówki przewożącej produkty ropopochodne.^[119]

Na początku marca 2026 r. setki osób zgromadziły się w Iraku, aby wyrazić żal oraz oburzenie po tym, jak w wyniku amerykańsko-izraelskiego ataku zginął najwyższy przywódca Iranu, ajatollah Ali Chamenei. Siły bezpieczeństwa użyły gazu łzawiącego, gdy setki pror irańskich demonstrantów, machających flagami i rzucających kamieniami, próbowały wdarć się do Zielonej Strefy w Bagdadzie, gdzie znajduje się ambasada USA. Brak jest informacji na temat ofiar śmiertelnych, które byłyby związane z tym incydentem.^{[120][121]}

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Grupy o charakterze mafijnym działające w Iraku obejmują milicje plemienne oraz ugrupowania zbrojne zakorzenione w lokalnych społecznościach opartych na lojalności, które angażują się w szeroki wachlarz działalności przestępczej w celu finansowania swoich operacji. Zajmują się one m.in. nielegalnym handlem ropą naftową, bronią i narkotykami, a także porwaniami, handlem ludźmi, wymuszeniami i zbieraniem haraczy za ochronę. Formacje te są obecne w większej części kraju oraz często wiąże się je ze stosowaniem przemocy, w tym z zarzutami dotyczącymi pozasądowych egzekucji. W regionach północnych, zwłaszcza w Regionie Kurdystanu struktury o charakterze mafijnym są szczególnie aktywne w przemyśle ropy naftowej – znaczna część kontrabandy trafiała stamtąd do Turcji.^[122]

¹¹⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, Protesty, Gwałtowne demonstracje, Demonstracje z interwencją, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹⁸ Al Arabiya, One killed as Iraqi Kurds protest power cuts, <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2025/07/14/one-killed-as-iraqi-kurds-protest-power-cuts>

¹¹⁹ Newsonair, Two Killed During Protest at Lanaz Refinery in Iraq, 29.11.2025, <https://newsonair.gov.in/two-killed-during-protest-at-lanaz-refinery-in-iraq/>

¹²⁰ The Guardian, At least 22 people dead after pro-Iran protests in Pakistan and Iraq, 01.03.2026, <https://www.theguardian.com/world/2026/mar/01/people-dead-after-pro-iran-protests-pakistan-iraq>

¹²¹ Al Jazeera, Iraqi police disperse pro-Iran protesters near US embassy, 01.03.2026, <https://www.aljazeera.com/video/newsfeed/2026/3/2/iraqi-police-disperse-pro-iran-protesters-near-us-embassy>

¹²² Global Organized Crime Index, Iraq 2023, <https://ocindex.net/country/iraq>

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Konstytucja i ustawy zapewniają generalnie wolność przemieszczania się, wyjazdów zagranicznych i powrotów, ale rząd nie stosuje tych zasad w jednolity sposób. Prawo i zwyczaje generalnie ograniczają prawo przemieszczania się kobiet, które nie mogą wystąpić o paszport bez zgody męża lub opiekuna prawnego. Kobiety także nie mogą otrzymać bez zgody męskiego opiekuna dowodu osobistego (Civil Status Identification Document), wymaganego by otrzymać dostęp do publicznych usług, takich jak pomoc żywnościowa, ochrona zdrowia, zatrudnienie, szkolnictwo i zakwaterowanie.^[123]

Przemieszczanie się. Generalnie istnieje swoboda przemieszczania się i zmiany miejsca zamieszkania, zarówno w Iraku, jak i w Kurdystanie, jak również pomiędzy oboma tymi regionami.^[124]

W celu osiedlenia się w wybranym miejscu w Iraku lub Kurdystanie są zwykle wymagane tymczasowe lub stałe zgody z lokalnych biur bezpieczeństwa. Aby uzyskać taką zgodę w wielu miejscowościach trzeba mieć „sponsora/poręczyciela”.^[125] Poszczególne regiony mają dużą swobodę decydowania o tym, kto może się osiedlić i na jakich warunkach.^[126]

Uzyskanie prawa pobytu w danym regionie wiąże się z przedłożeniem ważnych dokumentów tożsamości, w tym dowodu osobistego oraz zaświadczenia o obywatelstwie. W niektórych regionach (źródło nie precyzuje których) dodatkowym wymogiem jest posiadanie przez poręczyciela karty mieszkaniowej wydanej dla dystryktu, w którym planowane jest legalne osiedlenie się na czas określony. Niezbędnym warunkiem pozostaje także uzyskanie zgody organów bezpieczeństwa właściwych dla miejsca planowanego pobytu.^[127]

Karta mieszkaniowa – oficjalny dokument urzędowy funkcjonujący zarówno w Iraku federalnym, jak i w Regionie Kurdystanu – która poświadcza miejsce zamieszkania lub pobytu, stanowi podstawę do stałego osiedlenia się oraz korzystania z podstawowych praw i usług socjalnych.^[128]

Zasady dotyczące podróży po terytorium Iraku cechuje znaczny stopień złożoności, co jest wynikiem nierównomiernego egzekwowania norm legislacyjnych oraz zróżnicowanych praktyk o charakterze lokalnym. Procedury związane z uzyskaniem

¹²³ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Iraq, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107732.html>

¹²⁴ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Iraq, 11.2022, <https://www.refworld.org/reference/countryrep/unhcr/2022/en/124177>

¹²⁵ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Iraq, 11.2022, <https://www.refworld.org/reference/countryrep/unhcr/2022/en/124177>

¹²⁶ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Iraq, 11.2022, <https://www.refworld.org/reference/countryrep/unhcr/2022/en/124177>

¹²⁷ EUAA - European Union Agency for Asylum (formerly: European Asylum Support Office, EASO): Iraq - Country Focus, October 2025, https://www.ecoi.net/en/file/local/2131096/2025_10_EUAA_COI_Report_Iraq_Country_Focus.pdf

¹²⁸ EUAA - European Union Agency for Asylum (formerly: European Asylum Support Office, EASO): Iraq - Country Focus, October 2025, https://www.ecoi.net/en/file/local/2131096/2025_10_EUAA_COI_Report_Iraq_Country_Focus.pdf

poręczenia oraz poświadczenia bezpieczeństwa opierają się w dużej mierze na mechanizmach nieformalnych, pozbawionych jednolitych ram prawnych. Podczas przekraczania punktów kontrolnych wymagane jest posiadanie dokumentów stanu cywilnego, których brak istotnie podwyższa ryzyko arbitralnego zatrzymania. Mimo że w większości regionów swoboda przemieszczania się nie podlega formalnym ograniczeniom, w wybranych prowincjach i okręgach administracyjnych obligatoryjne pozostaje zabezpieczenie wymagające poręczenia. Np. w Nasiriji oraz Samarze zniesiono wymóg posiadania poręczyciela jako warunku koniecznego do wjazdu na ich teren, jednak w Samarze (w prowincji Salah al-Din) poręczyciel pozostaje obligatoryjny w procesie regulowania statusu pobytowego.^[129]

W Regionie Kurdystanu osoby o określonym profilu społeczno-demograficznym lub pochodzeniu napotykają na ograniczenia uniemożliwiające transfer bądź uzyskanie nowej karty mieszkaniowej:

- Irbil i Dahuk: Restrykcje te dotyczą Kurdów pochodzących z terytoriów spornych, Arabów, Turkmenów oraz przedstawicieli mniejszości etnicznych i religijnych spoza Kurdystanu.
- Sulajmanija: Ograniczenia obejmują m.in. osoby samotne (zarówno mężczyźni, jak i kobiety) pochodzenia arabskiego i turkmeńskiego. Ponadto Kurdowie oraz jeźdźcy z terytoriów spornych nie mają możliwości oficjalnego przeniesienia swoich praw pobytowych do tego miasta.

W takich przypadkach alternatywnym rozwiązaniem jest uzyskanie zaświadczenia wydawanego przez lokalnego muhtara, poświadczającego fakt zamieszkiwania na danym obszarze.^[130]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Irak jest w dużym stopniu zurbanizowanym krajem, gdzie około 70% ludności mieszka w miastach, ale mieszkańców miast stale przybywa. Największe miasta to: Bagdad (8 mln), Mosul (1,8 mln), Basra (1,5 mln), Kirkuk (1 mln), Nadżaf (0,95 mln) i Irbil (0,9 mln).^[131]

Ludność w powojennym okresie migruje na dużą skalę na różne tereny, chociaż w szczególności wjazd na tereny sporne między irackim Kurdystanem i Irakiem oraz na tereny wcześniej okupowane przez PI może być utrudniony. O możliwości zamieszkania na nowym terenie decyduje wiele czynników, jak zamożność, płeć, czy etniczne, plemienne i rodzinne powiązania. Na terenach kurdyjskich trudno jest się osiedlić osobom, które nie znają lokalnego języka, a na południowych terenach szyickich – osobom innych wyznań.^[132]

Na szczególne trudności w zmianie miejsca pobytu w większości regionów Iraku mogą napotkać Arabowie sunnici, zwłaszcza uchodźcy wracający z obozów dla

¹²⁹ EUAA - European Union Agency for Asylum (formerly: European Asylum Support Office, EASO): Iraq - Country Focus, October 2025, https://www.ecoi.net/en/file/local/2131096/2025_10_EUAA_COI_Report_Iraq_Country_Focus.pdf

¹³⁰ EUAA - European Union Agency for Asylum (formerly: European Asylum Support Office, EASO): Iraq - Country Focus, October 2025, https://www.ecoi.net/en/file/local/2131096/2025_10_EUAA_COI_Report_Iraq_Country_Focus.pdf

¹³¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Iraq, 29.07.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/iraq/>

¹³² DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Country Information Report – Iraq, 16.01.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2036511/country-information-report-iraq.pdf>

uchodźców, gdyż powszechnie mogą być kojarzeni z PI i miejscowa ludność oraz władze lokalne mogą im utrudniać osiedlenie się na ich terenie.^[133]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

W Iraku aktualnie jest około 1 milion osób wewnątrznie przesiedlonych (IDP). Chociaż większość mieszka w prywatnych kwaterach w obszarach miejskich lub osiedlach nieformalnych w całym kraju, ponad 102 000 osób żyje w 20 obozach dla osób przesiedlonych w Regionie Kurdystanu w Iraku, które nadal funkcjonowały według danych z 2026 r. tj. 15 obozach na terenie prowincji Dohuk, w 2 obozach w prowincji Irbil, oraz 3 obozach we wschodnim Mosulu.^{[134][135]}

Pomimo istnienia Programu Ułatwionych Dobrowolnych Przemieszczeń oferowanego przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM), który ma na celu pomoc osobom wewnątrznie przesiedlonym w Iraku w bezpiecznym, dobrowolnym oraz godnym powrocie lub przesiedleniu, IDP nadal napotykają na znaczne bariery, w tym brak bezpieczeństwa i ochrony w miejscach pochodzenia, brak mieszkań, usług podstawowych oraz możliwości zatrudnienia w miejscach pochodzenia, a także brak jasności co do programów wsparcia z powodu znacznego ograniczenia finansowania.^[136]

Irakijczycy, którzy pozostają osobami wewnątrznie przesiedlonymi, mają trudności z uzyskaniem regularnego dochodu. Jednocześnie brak dokumentów cywilnych stanowi poważny problem w zakresie ochrony, który utrudnia im dostęp do usług oraz ogranicza ich przemieszczanie się, w tym ewentualny powrót w strony rodzinne.^[137]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Migracja z Iraku ma charakter wieloaspektowy i obejmowała etapy. W okresie po 2003 r. obywatele irakijscy uciekali głównie do krajów sąsiednich, takich jak Jordania, Syria, Liban i Iran. W kolejnych latach kierunki te przesunęły się w stronę Turcji oraz państw poza regionem, takich jak Stany Zjednoczone, Kanada i Australia, a także krajów europejskich – m.in. Niemiec, Grecji i Finlandii. Ruchy te wiązały się z kolejnymi falami wysiedleń wywołanymi konfliktami, takimi jak wojna irańsko-iracka (1980–1988), wojna w Zatoce Perskiej (1990–1991), okupacja Iraku przez siły koalicyjne i wojny (2003–2011) oraz walki z Państwem Islamskim (2013–2017).^[138]

Po zakończeniu wojny w Iraku i konfliktu z Państwem Islamskim wielu Irakijczyków zdecydowało się na dobrowolny powrót. Spośród osób, które wyemigrowały jako osoby ubiegające się o azyl, nie wszystkie uzyskały status ochrony (taki jak status

¹³³ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Iraq, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107732.html>

¹³⁴ Reliefweb, Update on Internal Displacement in Iraq (As of December 2025), 06.01.2026, <https://reliefweb.int/report/iraq/update-internal-displacement-iraq-december-2025>

¹³⁵ UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Internally Displaced People, <https://www.unhcr.org/iq/internally-displaced-people>

¹³⁶ Reliefweb, Update on Internal Displacement in Iraq (As of December 2025), 06.01.2026, <https://reliefweb.int/report/iraq/update-internal-displacement-iraq-december-2025>

¹³⁷ European Commission, European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/middle-east-and-northern-africa/iraq_en

¹³⁸ IOM (International Organization for Migration), Iraq – Returning from Abroad: Experiences, needs, and vulnerabilities of migrants returning to Iraq, 01.03.2023, <https://dtm.iom.int/reports/iraq-returning-abroad-experiences-needs-and-vulnerabilities-migrants-returning-iraq>

uchodźcy), który pozwalałby im pozostawić w kraju przyjmującym; w związku z tym osoby takie często są zmuszone do powrotu do Iraku.^[139]

W krajach regionu przebywa obecnie stosunkowo niewielka liczba uchodźców z Iraku. Według aktualnych statystyk UNHCR z 2026 r., w Jordanii przebywa około 12 tys. uchodźców z Iraku^[140], w Egipcie – 4,2 tys.^[141], i Libanie – 4,1 tys.^[142] i Turcji (brak danych na temat liczebności).^[143]

PODSUMOWANIE

Na mocy konstytucji z 2005 r., Republika Iraku jest federalną demokracją parlamentarną. Konstytucja zatwierdziła autonomiczny status Regionu Kurdystanu, który posiada własne instytucje władzy, administrację, wojsko (siły zbrojne – Peszmergę) oraz siły bezpieczeństwa.

Zarówno w Iraku, jak i w Kurdystanie obowiązuje kara śmierci, ale tylko w Iraku jest ona wykonywana.

Irak jest obecnie terytorium zastępczym dla regionalnych, wielostronnych konfliktów, co sprawia że strategiczne obiekty w tym kraju są dość często bombardowane. Na terytorium Iraku obecne są także lokalnie nielegalne ugrupowania zbrojne, niekiedy obcego pochodzenia. Mimo to sytuacja ludności cywilnej pozostaje stabilna i nie odnotowuje się powszechnego zagrożenia życia w wyniku żadnego z tych konfliktów.

Aktualnie brak jest informacji na temat masowych przesiedleń ludności Iraku. Niemniej jednak nadal ponad 1 mln Irakijczyków pozostaje wewnątrz przesiedlonych oraz boryka się z trudnościami w uzyskaniu dokumentów stanu cywilnego, co utrudnia im dostęp do usług publicznych, w tym opieki zdrowotnej i edukacji.

¹³⁹ IOM (International Organization for Migration), Iraq – Returning from Abroad: Experiences, needs, and vulnerabilities of migrants returning to Iraq, 01.03.2023, <https://dtm.iom.int/reports/iraq-returning-abroad-experiences-needs-and-vulnerabilities-migrants-returning-iraq>

¹⁴⁰ UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Jordan, 31.07.2026, <https://data.unhcr.org/en/country/jor>

¹⁴¹ UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Refugee Context in Egypt, 06.2026, <https://www.unhcr.org/eg/refugee-context-egypt>

¹⁴² UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Lebanon, <https://www.unhcr.org/where-we-work/countries/lebanon>

¹⁴³ UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Republic of Türkiye Fact Sheet, January 2026, <https://reliefweb.int/report/turkiye/unhcr-republic-turkiye-fact-sheet-january-2026>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

1. AA, Drone attack targets Taji military base north of Iraqi capital, 24.06.2025, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/drone-attack-targets-taji-military-base-north-of-iraqi-capital/3610521>
2. AA, Saudi says Iraq strike followed exhausted diplomacy, months of restraint: Report, 31.07.2026, <https://www.aa.com.tr/en/us-israel-iran-war/saudi-says-iraq-strike-followed-exhausted-diplomacy-months-of-restraint-report/4015131>
3. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Irak, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
4. Al Arabiya, One killed as Iraqi Kurds protest power cuts, <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2025/07/14/one-killed-as-iraqi-kurds-protest-power-cuts->
5. Al Jazeera, Iran war updates: Pezeshkian urges Iranians to 'stand firm' against 'enemy', 29.07.2026, <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2026/7/29/iran-war-live-us-accuses-irgc-of-surprise-ballistic-missile-attacks>
6. Al Jazeera, Iraq parliament elects Kurdish politician Nizar Amedi as president, 11.04.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/4/11/iraq-parliament-elects-kurdish-politician-nizar-amedi-as-president>
7. Al Jazeera, Iraq says 16 people, including civilians, killed in 'new US aggression', 03.02.2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/3/us-warns-of-more-retaliatory-strikes-as-it-hits-iraq-syria-amid-gaza-war>
8. Al Jazeera, Iraq says September 30 withdrawal deadline for US-led coalition 'final', 12.08.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/8/12/iraq-says-sept-30-deadline-to-end-us-led-military-coalition-final>
9. Al Jazeera, Iraqi armed groups condemn 'dangerous escalation' after US-Saudi strikes, 29.07.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/7/29/saudi-arabia-us-carry-out-strikes-on-iran-backed-groups-in-iraq>
10. Al Jazeera, Iraqi police disperse pro-Iran protesters near US embassy, 01.03.2026, <https://www.aljazeera.com/video/newsfeed/2026/3/2/raqi-police-disperse-pro-iran-protesters-near-us-embassy>
11. Al Jazeera, Ruling KDP in Kurdish region of northern Iraq wins delayed elections, 30.10.2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/10/30/iraqi-kurdistan-ruling-party-kdp-wins-delayed-election>
12. Al Jazeera, Updates: Trump warns Israel not to attack Iran as fragile ceasefire holds, 24.06.2025, <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2025/6/24/live-trump-announces-ceasefire-no-confirmation-from-israel-iran?update=3796117>
13. Al Jazeera, Who is Ali al-Zaidi, the businessman named as Iraq's PM-designate?, 28.04.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/4/28/who-is-ali-al-zaidi-the-businessman-named-as-iraqs-pm-designate>

14. Al Jazeera, Who is Ali al-Zaidi, the businessman named as Iraq's PM-designate?, 28.04.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/4/28/who-is-ali-al-zaidi-the-businessman-named-as-iraqs-pm-designate>
15. Amnesty International, Death penalty report 2025, 05.05.2026, <https://www.amnesty.org.uk/knowledge-hub/all-resources/death-penalty-report-2025/>
16. Amwaj, Could shifts in Iraqi Kurdistan turn former foes into Turkish partners?, 06.05.2026, <https://amwaj.media/en/article/could-shifts-in-iraqi-kurdistan-turn-former-foes-into-turkish-partners>
17. Anadolu Agency, PKK terrorists continue to threaten security, economy of regional N.Iraq gov't, 20.04.2022, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/pkk-terrorists-continue-to-threaten-security-economy-of-regional-niraq-govt/2568658>
18. Atlantic Council, Iraq's new prime minister must sell Iraq to a skeptical Washington, 11.07.2026, <https://www.atlanticcouncil.org/dispatches/iraqs-new-prime-minister-must-sell-iraq-to-a-skeptical-washington/>
19. Aymenn Jawad Al-Tamimi, 06.04.2026, The Asayish Izidkhan: Interview, <https://www.aymennjawad.org/2021/04/the-asayish-izidkhan-interview>
20. Bankier.pl, Irak przejmuje pełną kontrolę nad bazą lotniczą po wycofaniu się USA. Katar grozi: Jesteście tylko lokatorami, 18.01.2026, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Irak-przejmuje-pelna-kontrolę-nad-baza-lotnicza-po-wycofaniu-sie-USA-9070084.html>
21. BBC Monitoring, Explainer: Cousins nominated to be new rulers of Iraqi Kurdistan, 04.12.2018, <https://monitoring.bbc.co.uk/product/c200gro0>
22. BBC News, Iran launch missiles for US bases for Qatar and Iraq in response to strikes, 23.06.2025, <https://www.bbc.com/pidgin/articles/cx20kky1x0jo>
23. BBC News, Iraqi Kurdistan profile, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-28147263>
24. Britannica, What is the Popular Mobilization Forces (PMF) in Iraq?, 29.07.2026, <https://www.britannica.com/question/What-is-the-Popular-Mobilization-Forces-PMF-in-Iraq>
25. Carnegie Endowment for International Peace, Kurdistan's Politicized Society Confronts a Sultanistic System, 18.08.2015, <http://carnegieendowment.org/2015/08/17/kurdistan-s-politicized-society-confronts-sultanistic-system-pub-61026>
26. CGRS, De invloed van de Iran-oorlog op de veiligheidssituatie, 19.05.2026, <https://www.cgrs.be/en/country-information/de-invloed-van-de-iran-oorlog-op-de-veiligheidssituatie>
27. CGRS, Landeninfo / Veiligheidssituatie, 29.04.2025, <https://www.cgrs.be/en/country-information/veiligheidssituatie-33>
28. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Iraq, 29.07.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/iraq/>
29. CNN, US conducts strike in Iraq on Kataib Hezbollah commander responsible for attacks on American forces, 07.02.2024, <https://edition.cnn.com/2024/02/07/politics/us-carries-out-an-airstrike-in-baghdad/index.html>

30. Constitutionnet, Iraq, <https://constitutionnet.org/country/iraq>
31. Council on Foreign Relations, A Guide to Trump's Second-Term Military Strikes and Actions, 03.03.2026, <https://www.cfr.org/articles/guide-trumps-second-term-military-strikes-and-actions>
32. CPT, Attacks on the Kurdistan Region of Iraq continue as civilian harm increases, 18.03.2026, <https://cpt.org/2026/03/18/attacks-on-the-kurdistan-region-of-iraq-continue-as-civilian-harm-increases>
33. CPT, Attacks on the Kurdistan Region of Iraq continue as civilian harm increases, 18.03.2026, <https://cpt.org/2026/03/18/attacks-on-the-kurdistan-region-of-iraq-continue-as-civilian-harm-increases>
34. CPT, Turkish military attacks reduce by 97%, amid ongoing peace developments and new Turkish military operation, 11.08.2025, <https://cpt.org/2025/08/11/turkish-military-attacks-reduce-by-97-amid-ongoing-peace-developments-and-new-turkish-military-operation>
35. Crisis Group, Strengthening Iraq-Türkiye Ties amid Regional Tensions, 09.12.2025, <https://www.crisisgroup.org/rpt/middle-east-north-africa/iraq-turkiye/254-strengthening-iraq-turkiye-ties-amid-regional-tensions>
36. Crisis Group, Türkiye's PKK Conflict: A Visual Explainer, <https://www.crisisgroup.org/visual-explainers/turkeyes-pkk-conflict-visual-explainer>
37. DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Country Information Report – Iraq, 16.01.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2036511/country-information-report-iraq.pdf>
38. EUAA - European Union Agency for Asylum (formerly: European Asylum Support Office, EASO): Iraq - Country Focus, October 2025, https://www.ecoi.net/en/file/local/2131096/2025_10_EUAA_COI_Report_Iraq_Country_Focus.pdf
39. European Commission, European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations, Iraq, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/middle-east-and-northern-africa/iraq_en/~:text=Facts%20%20figures%20*%201%20million%20displaced,and%20refugees%2C%20of%20whom%20300%2C000%20are%20Syrians
40. European Commission, European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/middle-east-and-northern-africa/iraq_en
41. European Commission, Iraq, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/middle-east-and-northern-africa/iraq_en
42. Global Organized Crime Index, Iraq 2023, <https://ocindex.net/country/iraq>
43. HRW (Human Rights Watch), World Report 2025 - Iraq, 16.01.2025, <https://www.hrw.org/world-report/2025/country-chapters/iraq>
44. ICCT, Analysis The Islamic State in 2025: an Evolving Threat Facing a Waning Global Response, 11.07.2025, <https://icct.nl/publication/islamic-state-2025-evolving-threat-facing-waning-global-response>

45. Institute Kurde de Paris, The final results of the parliamentary elections in Kurdistan, 31.10.2018, <https://www.institutkurde.org/en/info/the-final-results-of-the-parliamentary-elections-in-kurdistan-1232551449.html>
46. Institute Kurde de Paris, The Results of the Kurdistan Parliamentary Elections, 23.10.2024, <https://www.institutkurde.org/en/info/the-results-of-the-kurdistan-parliamentary-elections-1232552389>
47. International Crisis Group, Turkey's PKK Conflict: A Regional Battleground in Flux, 18.02.2022, <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/western-europemediterranean/turkey/turkeys-pkk-conflict-regional-battleground-flux>
48. IOM (International Organization for Migration), Iraq – Returning from Abroad: Experiences, needs, and vulnerabilities of migrants returning to Iraq, 01.03.2023, <https://dtm.iom.int/reports/iraq-returning-abroad-experiences-needs-and-vulnerabilities-migrants-returning-iraq>
49. Jamestown, Impact of Turkish-PKK Peace Process on Iraqi Yazidis, 27.02.2026, <https://jamestown.org/impact-of-turkish-pkk-peace-process-on-iraqi-yezidis/>
50. Kresy.pl, Turecki minister groził interwencją wojskową w Iraku przeciwko PKK, 14.02.2026, <https://kresy.pl/wydarzenia/regiony/bliski-wschod/turecki-minister-grozil-interwencja-wojskowa-w-iraku-przeciwko-pkk/>
51. Kurdistan Region Presidency, <https://presidency.gov.krd/en/about/biography>
52. Kurdistan Regional Government, Prime Minister, Masrur Barzani, <https://gov.krd/english/government/the-prime-minister/>
53. Kurdistan24, 'Systematically Reduced': Expert Warns Kurdish Presence in Iraqi Army Now Less Than 1 Percent, 17.10.2025, <https://www.kurdistan24.net/en/story/869874/systematically-reduced-expert-warns-kurdish-presence-in-iraqi-army-now-less-than-1-percent>
54. MBN, An 'Historic Moment': New Law Aims for Formal End to Kurdish Insurgency in Turkey, 13.08.2026, <https://alhurra.com/en/33375>
55. MDC, The 2025 Iraqi Parliamentary Election: Results, Dynamics and Implications, 21.12.2025, <https://dayan.org/content/2025-iraqi-parliamentary-election-results-dynamics-and-implications>
56. Minority Rights Group, Iraq, <https://minorityrights.org/country/iraq/>
57. Newsonair, Two Killed During Protest at Lanaz Refinery in Iraq, 29.11.2025, <https://newsonair.gov.in/two-killed-during-protest-at-lanaz-refinery-in-iraq/>
58. OKO.press, Iracki Kurdystan pod ostrzałem Iranu i USA. Kurdowie: „Amerykanie przegrają”, 01.04.2026, <https://oko.press/iracki-kurdystan-pod-ostrzaalem-iranu-i-usa>
59. Planet Rulers, Nizar Amidi, President of Iraq (since April 12, 2026), 12.04.2026, <https://planetrulers.com/iraq-president/>
60. Proelium Law LLP, Iraq Legal Profile, <https://proeliumlaw.com/iraq-legal-country-profile/>

61. Radio ZET, Wojska USA wycofują się z bazy lotniczej na Bliskim Wschodzie. Jest potwierdzenie, 01.08.2026, <https://wiadomosci.radiozet.pl/swiat/wojska-usa-wycofuja-sie-z-bazy-lotniczej-na-bliskim-wschodzie-jest-potwierdzenie>
62. Reliefweb, Update on Internal Displacement in Iraq (As of December 2025), 06.01.2026, <https://reliefweb.int/report/iraq/update-internal-displacement-iraq-december-2025>
63. Repetowicz W., Kurdystan iracki i jego społeczeństwo, 2023, https://portalswiatowid.udsc.gov.pl/api/file/HoNWTz53269_Kurdystan_iracki_i_jego_spoleczenstwo_pdf.pdf
64. Reuters, Iran says Iraq has agreed to disarm and relocate Kurdistan militants, 28.08.2023, <https://www.reuters.com/world/middle-east/iran-says-iraq-has-agreed-disarm-relocate-kurdistan-militants-2023-08-28/>
65. Reuters, Iraqi PM-led coalition tops Iraq election with 46 seats, commission says, 17.11.2025, <https://www.reuters.com/world/middle-east/iraqi-pm-led-coalition-tops-iraq-election-with-46-seats-commission-says-2025-11-17/>
66. Reuters, KDP nominates Nechirvan and Masrour Barzani for Iraqi Kurdistan's top posts, 03.12.2018, <https://www.reuters.com/article/us-iraq-kurds/kdp-nominates-nechirvan-and-masrour-barzani-for-iraqi-kurdistan-top-posts-idUSKBN1020VY>
67. Reuters, Saudi Arabia says it struck Iran-backed groups in Iraq with U.S. coordination, 29.07.2026, <https://www.reuters.com/world/middle-east/saudi-arabia-says-drones-launched-iraq-targeting-oil-facilities-intercepted-2026-07-28/>
68. The Guardian, At least 22 people dead after pro-Iran protests in Pakistan and Iraq, 01.03.2026, <https://www.theguardian.com/world/2026/mar/01/people-dead-after-pro-iran-protests-pakistan-iraq>
69. The Jerusalem Post, Recent Kurdistan Region attacks expose Baghdad's struggle with Iran-backed militias – analysis, 16.08.2026, <https://www.jpost.com/middle-east/article-905685>
70. The Kurdish Project, Kurdish Peshmerga, <https://thekurdishproject.org/history-and-culture/kurdish-nationalism/kurdish-peshmerga/>
71. The New Arab, Iraqi parliament passes historic bill to make Halabja Iraq's 19th province, 16.04.2025, <https://www.newarab.com/news/iraqi-parliament-votes-make-halabja-iraqs-19th-province>
72. The New Arab, What was behind Iran's deadly missile attack on Iraqi Kurdistan?, 17.01.2024, <https://www.newarab.com/analysis/what-was-behind-irans-missile-attack-iraqi-kurdistan>
73. The New York Times, (2025). Drones hit Iraqi military sites, hours after Iran attacked a U.S. base in Qatar, 24.06.2025, <https://www.nytimes.com/live/2025/06/24/world/ceasefire-iran-israel-trump>
74. The Ties of Israel, Drone aimed at US consulate in Erbil downed – report, 16.06.2025, https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/drone-aimed-at-us-consulate-in-erbil-downed-report/
75. The Washington Institute, Profile: The Islamic Resistance in Iraq, 21.10.2023, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/profile-islamic-resistance-iraq>

76. Turkish Minute, Iraq to buy 20 Turkish air defense systems after strikes linked to US-Israeli war with Iran: report, 07.05.2026, <https://turkishminute.com/2026/05/07/iraq-to-buy-20-turkish-air-defense-systems-after-strikes-linked-to-us-israeli-war-with-iran-report//~:text=Iraq%20to%20buy%20%20Turkish,Business>
77. Turkish Minute, PKK withdraws from 72 positions in northern Iraq amid Turkey peace process: report, 19.06.2026, <https://www.turkishminute.com/2026/06/19/pkk-withdraws-from-72-positions-in-northern-iraq-amid-turkey-peace-process-report/>
78. U.S. Institute of War, DOD, Kurdish Peshmerga Continue Partnership to Fight ISIS, 27.09.2022, <https://www.war.gov/News/News-Stories/Article/Article/3171097/dod-kurdish-peshmerga-continue-partnership-to-fight-isis/>
79. UK Home Office, Country policy and information note: actors of protection, Iraq, September 2025 (accessible), 24.07.2026, <https://www.gov.uk/government/publications/iraq-country-policy-and-information-notes/country-policy-and-information-note-actors-of-protection-iraq-september-2025-accessible/tribal-mobilisation>
80. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Iraq, 11.2022, <https://www.refworld.org/reference/countryrep/unhcr/2022/en/124177>
81. UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Internally Displaced People, <https://www.unhcr.org/iq/internally-displaced-people>
82. UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Jordan, 31.07.2026, <https://data.unhcr.org/en/country/jor>
83. UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Lebanon, <https://www.unhcr.org/where-we-work/countries/lebanon>
84. UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Refugee Context in Egypt, 06.2026, <https://www.unhcr.org/eg/refugee-context-egypt>
85. UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Republic of Türkiye Fact Sheet, January 2026, <https://reliefweb.int/report/turkiye/unhcr-republic-turkiye-fact-sheet-january-2026>
86. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Iraq, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107732.html>
87. USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Iraq, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/iraq/>
88. Vietnam.vn, Stany Zjednoczone rozpoczęły wycofywanie sił z baz w autonomicznym regionie Kurdystanu w Iraku, 01.08.2026, <https://www.vietnam.vn/pl/my-bat-dau-rut-luc-luong-khoi-can-cu-tai-khu-tu-tri-kurdistan-cua-iraq>
89. Wikipedia, Governorates of Iraq, https://en.wikipedia.org/wiki/Governorates_of_Iraq
90. Wordometer, Iraq population, 2026, <https://www.worldometers.info/world-population/iraq-population/>